

PATVIRTINTA

Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro
direktorius 2021 m. birželio 11 d.
įsakymu Nr. CV-1-109

LIETUVOS AGRARINIŲ IR MIŠKŲ MOKSLŲ CENTRO DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA ASMENIMS, DIRBANTIEMS FITOTRONO ŠILTNAMEYJE NR. 19

1. BENDROJI DALIS

1.1. Dirbti fitotrono šiltnamyje gali asmuo, ne jaunesnis kaip 18 metų (toliau vadinama — darbuotojas), nustatyta tvarka priimtas į darbą, išklauses įvadinį darbuotojo saugos ir sveikatos, įvadinį priešgaisrinės saugos instruktavimą bei pirminį instruktavimą darbo vietoje, pasirašius instruktavimų registracijos žurnaluose. Asmuo turi būti pasitikrinęs sveikatą ir turėti asmens medicininę knygelę (apsk. F.048/a).

1.2. Darbuotojas turi laikytis vidaus darbo tvarkos taisyklių, saugoti savo ir nekenkti kitų darbuotojų sveikatai, nedirbti su techniškai netvarkingomis darbo priemonėmis, atlikti tik paskirtą darbą, neleisti dirbti pašaliniais asmenimis, žinoti ir vykdyti šios instrukcijos reikalavimus.

1.3. Negalima dirbti neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotikų, kitų toksinių medžiagų, sergant, vartojant stiprius raminamuosius vaistus. Pastebėjus neblaivų darbuotoją privalu nedelsiant pranešti padalinio vadovui ir imtis visų priemonių nelaimei užkirsti.

1.4. Darbuotojas privalo laikytis asmens higienos: dirbti tik su švariais ir tvarkingais darbo drabužiais, prieš darbą ir po darbo plauti rankas šiltu vandeniu su muilu, jeigu reikia — pareikalauti iš padalinio vadovo ir naudoti dezinfekuojančias priemones.

1.5. Apie darbo metu gautas traumas ar pastebėjus kito darbuotojo traumavimą, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus, būtina nedelsiant pranešti padalinio vadovui ar jį pavaduojančiam asmeniui ir direktoriui, asmenims atsakingiems už darbo saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padaliniuose, Centro darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybai.

2. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

2.1. Darbuotojas gali būti veikiamas šių kenksmingų ir pavojingų rizikos veiksnių:

Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
 Elektros srovės poveikis	Galimos traumos, širdies darbo sutrikimas, mirtis.	Pačiam neremontuoti elektrinių įrankių, kirtiklių, jungiklių, kištukinių lizdų, nekeisti saugiklių.
 Laboratoriniai instrumentai, įrenginiai, aparatūra, įrenginių ir įrankių eksploatavimo reikalavimų nesilaikymas	Galimos traumos.	Nuolat tikrinti įrankių ir įrenginių techninę būklę, tvarkingumą, nedirbti su netvarkingais įrankiais ir įrenginiais, juos naudoti pagal paskirtį ir laikantis jų eksploatavimo reikalavimų
 Cheminės medžiagos	Galimi apsinuodijimai, nudegimai, alerginės reakcijos.	Vadovautis saugos duomenų lapuose nurodytais reikalavimais bei nurodytomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis. Darbuotojas turi susipažinti su saugos

Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
		duomenų lapuose išdėstytais nurodymais, reikalavimais, saugiais darbo metodais ir jais vadovautis. Draudžiama chemines medžiagas ragauti, uostyti.
  Darbo vietos, praėjimo kelių užkrovimas, užgriozdinimas daiktais, paslydimas, pargriuvimas	Galimi įvairūs sužeidimai, įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai.	Darbo vietoje grindų dangos turi būti neslidžios, sausos, lygios. Esant slidžioms grindims, nedelsiant jas išvalyti. Nuolat palaikyti tvarką darbo vietoje, neužgriozdinti daiktais.
 Krentantys daiktai	Galimi galvos, galūnių sužalojimai	Daiktus, įrankius, priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi.
Nepakankamas darbo vietos apšvietimas	Didėja akių nuovargis, regos susilpnėjimas, galimos darbo klaidos	Jeigu bendras apšvietumas yra mažesnis už nurodytą teisės aktuose papildomai naudoti kilnojamus šviestuvus.
Dulkės (organinės ir neorganinės kilmės), garai, aerosoliai	Galimi apsinuodijimai, nudegimai, alerginės reakcijos.	Jeigu oro užterštumas viršija leistiną normą ir jo sumažinti negalima, reikia dėvėti tinkamai priderintą respiratorių.
Fizinė perkrova	Galimos traumos, raumenų patempimai	Nekelti vienam daiktų, krovinų, viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Leidžiama nepavojinga vienkartinė keliamo ir pernešamo krovinio masė kartu dirbant kitą darbą ne daugiau kaip: vyrams - iki 30 kg; moterims - iki 10 kg. Jeigu svoris yra didesnis, kelti dviese.
 Kritimas iš aukščio	Galimi įvairūs sužeidimai	Palipimui naudoti tik stabilias, tvarkingas paaukštinimo priemones. Draudžiama nuo paaukštinimo priemonių šokti

ISPĖJAMASIS ŽENKLAS - ŽENKLAS AR UŽRAŠAS, KURIS ISPĖJA APIE GALIMĄ PAVOJŲ AR RIZIKĄ, NAUDOJANT CHEMINES MEDŽIAGAS		
Simbolis	Reikšmė	Priedas
	Ūmus toksiškumas	Pavojus
	Pasižymi mutageniniu, toksiniu ir jautrinančiu poveikiu	Pavojus/atsargiai
	Pasižymi dirginančiu, jautrinančiu ir toksiniu poveikiu	Pavojus/dėmesio
	Turi slėgio veikiamų dujų	Pavojus/dėmesio
	Korozinės medžiagos	Pavojus
	Sprogios medžiagos	Pavojus/atsargiai
	Degios medžiagos	Pavojus/atsargiai

	Oksiduojančios medžiagos	Pavojus
	Keliančios pavojų aplinkai medžiagos	Atsargiai

2.2. Darbuotojui išduodamos šios asmeninės apsaugos priemonės: vasarinis medvilninis kostiumas (kelnės arba puskombinezonis ir švarkas), respiratorius, kombinuotosios pirštinės, apsauginiai akiniai, ausinės — antifonai.

2.3. Darbuotojas privalo:

2.3.1 nepradėti dirbti be asmeninių apsauginių priemonių kaip to reikalauja saugos darbe norminiai aktai, naudoti jas viso darbo proceso metu. Nevalgyti, negerti, nerūkyti darbo vietoje.

2.3.2 rūpestingai prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį asmenines apsaugines priemones, laiku pranešti darbdaviui ar jo įgaliotam asmeniui apie jų susidėvėjimą, užterštumą, netinkamumą naudoti ir apie tai, kad baigiasi jų naudojimo terminas;

2.3.3 darbo įstatymo nustatyta tvarka atlyginti nuostolius, jeigu asmeninė apsauginė priemonė dėl darbuotojo kaltės dinga arba buvo sugadinta.

2.4. Atsižvelgiant į atliekamų darbų pobūdį ir naudojamų medžiagų savybes ar jeigu asmeninė apsauginė priemonė susidėvėjo ar kitaip tapo netinkama naudoti, darbuotojui nemokamai turi būti išduodamos naujos ar papildomos priemonės.

3. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIES DARBO PRADŽIĄ

3.1. Apsivilkti ir susitvarkyti darbo drabužius, kad nebūtų kabančių, atsikišusių dalių, pasiimti atitinkantiems darbams skirtus įrankius, apsaugos priemones.

3.2. Sutvarkyti savo darbo vietą, įsitikinti, kad vaikščiojimui skirti praėjimai būtų neužkrauti nereikalingais daiktais.

3.3. Patikrinti ar:

3.3.1 įrengimuose nėra palikta nereikalingų, darbui trukdančių daiktų;

3.3.2 gerai veikia šiltnamio automatika;

3.3.3 tvarkinga ir sandari šildymo sistema;

3.3.4 nėra elektros sistemos pažeidimų;

3.3.5 nėra sudužusių šiltnamio lubų stiklų.

3.4. Pastebėjus prietaisų gedimus ar priemonių netinkamumą naudojimui, apie tai pranešti laboratorijos vedėjui ar jį pavaduojančiam darbuotojui.

4. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

4.1. Darbuotojas turi dirbti griežtai laikydamasis padalinio vadovo ar jį pavaduojančio asmens nurodymų, atlikti tik pavestus darbus ir užduotis, neužsiimti pašaliniais, su darbu nesusijusiais dalykais.

4.2. Darbo vietą būtina išlaikyti švarią, tvarkingą, neužkrauti praėjimo darbui nereikalingais daiktais.

4.3. Darbo metu stebėti, kad būtų stabili temperatūra, nustatyta šiltnamio darbinėse zonos.

4.4. Užkraunant šiltnamio stelažus stebėti, kad vegetaciniai indai būtų kraunami tolygiai, kad neapsiverstų stelažų viršutinė dalis.

4.5. Ruošiant tirpalus neišlaistyti mišiniams skirtų skysčių ant grindų.

4.6. Purškiant augalus prieš ligas ar kenkėjus neviršyti purškimo normų, dėvėti apsaugines priemones, prieš purškimą pakabinti perspėjamą užrašą, kad dirbama su chemikalais. Šį užrašą nuimti ne anksčiau kaip po 8 val.

4.7. Darbuotojui draudžiama:

4.7.1 valyti, remontuoti, tepti veikiančius įrengimus;

4.7.2 remontuoti įrangą, kai jos nėra atjungtos dviejuose taškuose ir nėra uždėti perspėjamieji plakatai „NEJUNGTI“;

4.7.3 savarankiškai šalinti elektros linijų bei įrengimų gedimus;

4.7.4 leisti į darbo vietą pašalinius žmones;

4.7.5 leisti dirbti neinstrukuotam ir neapmokytam personalui ir be atsakingo už darbų atlikimą asmens leidimo;

4.7.6 ramstytis į veikiančias mašinas, nuiminėti apsauginius gaubtus ir aptvaras;

4.7.7 naudotis savos gamybos ar didesnės kaip 42 V įtampos kilnojamąja elektros lempa.

4.7.8 Draudžiama be padalinio vadovo žinios užleisti savo darbo vietą, darbo priemones, pareigų vykdymą kitam darbuotojui bei imtis darbų, nesusijusių su darbo užduoties vykdymu. Norėdamas laikinai pasitraukti iš savo darbo vietos, darbuotojas privalo pranešti apie tai padalinio vadovui ar jį pavaduojančiam asmeniui.

5. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

5.1. Sutrikus įrenginių, kuriais dirbama, darbo režimui arba įvykus avarijai, būtina darbus nedelsiant nutraukti, perspėti dirbančius darbuotojus apie galimą grėsmę, pagal savo kompetenciją imtis priemonių rizikai pašalinti (elektros įrenginius atjungti nuo maitinimo šaltinio), nedelsiant pranešti apie susidariusią situaciją padalinio vadovui, asmenims atsakingiems už darbuotojų saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padaliniuose, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistams.

5.2. Darbuotojas, matęs nelaimingą atsitikimą darbe arba jo padarinius, privalo apie nelaimingą atsitikimą darbe nedelsdamas pranešti padalinio vadovui arba direktoriui, asmenims atsakingiems už darbuotojų saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padaliniuose, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistams, suteikti nekentėjusiam pirmąją medicinos pagalbą, prireikus iškviesti gydytoją tel. 112.

5.3. Apie nelaimingą atsitikimą darbe, įvykusį profesinio mokymo įstaigos moksleiviui, aukštesniosios arba aukštosios mokyklos studentui per jų praktiką Centre, direktorius arba Centro darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistai privalo nedelsdami pranešti mokymo įstaigai, kurios atstovas turi teisę dalyvauti tiriant nelaimingą atsitikimą darbe.

5.4. Darbo vieta ir įrenginiai, kur įvyko nelaimingas atsitikimas, turi būti išsaugoti tokie, kokie buvo nelaimingo atsitikimo metu. Būtinai pakeitimai gali būti daromi, jeigu jų nepadarius kiltų pavojus aplinkinių sveikatai ir gyvybei, tačiau visa tai turi būti įforminta raštu, pagal galimybes nufotografuota ar nufilmuota.

5.5. Pastebėjus veikiamą elektros srovės darbuotoją, reikia nedelsiant jį atitraukti nuo srovės šaltinio saugiu būdu, užtikrinant jo apsaugą nuo susižalojimo krentant, arba išjungti įtampą artimiausiu jungikliu. Jeigu būtina, kol atvyks greitoji pagalba, nekentėjusiam reikia daryti dirbtinį kvėpavimą ir išorinį širdies masažą.

5.6. Pastebėjus gaisrą, nedelsiant pranešti ugniagesiams telefonu tel. 112, iškviesti į gaisravietę vadovaujančius darbuotojus, asmenis atsakingus už darbuotojų saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padalinyje, Centro darbuotojų saugos ir sveikatos specialistus ir gesinti gaisro židinį turimomis gesinimo priemonėmis.

5.7. Užsidedusius elektros įrenginius pirmiausia reikia atjungti nuo srovės šaltinio, tada gesinti angliarūgštės gesintuvais, pakabintais Centro koridoriuose, išlaikant ne mažesnę kaip vieno

metro atstumą nuo gesintuvo antgalio iki įrenginių su įtampa. Apie įvykį būtina nedelsiant pranešti Centro darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybai. Esant reikalui, pranešti ugniagesiams tel. 112.

5.8. Anglies dvideginio gesintuvas naudojamas gesinti kietoms ir skystoms medžiagoms, o taip pat elektros laidams, kuriais teka elektros srovė. Negalima gesinti medžiagų, kurios dega be oro.

5.9. Smėlis naudojamas gesinti nedidelius gaisro židinius tais atvejais, kai negalima naudoti vandens.

5.10. Užsidegus alkoholiui, benzolui, toluolui ar kitiems lengvesniems už vandenį skysčiams, gesinti smėliu arba medžiaginiu skuduru, bet ne vandeniui.

5.11. Užsidegę drabužiai gesinami susukant juos į antklodę arba gumulą.

5.12. Nelaimingu atsitikimu kelyje į darbą ir iš darbo laikomas tik toks nelaimingas atsitikimas, kuris įvyko po darbo ar prieš darbo pradžią tiesioginiame kelyje tarp darbuotojo namų ir Centro. Apie tokį įvykį darbuotojas privalo kaip įmanoma greičiau informuoti savo tiesioginį vadovą, asmenis atsakingus už darbuotojų saugą ir sveikatą padalinyje, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybą.

6. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

6.1. Baigęs darbą, darbuotojas privalo:

6.1.1 išjungti visus įrengimus dviejose vietose atjungiant juos nuo elektros tinklo.

6.1.2 nuo įrengimų nuvalyti dulkes ir augalines liekanas;

6.2.3 sutvarkyti darbo vietą, įrankius bei inventorines pagalbines priemones.

6.2. Nuvalyti darbo įrankius, apsaugos priemones ir, jeigu reikia — rūbus.

6.3. Nusivilkti ir sutvarkyti darbinius drabužius, nusiplauti rankas ir veidą.

6.4. Prieš užrakindamas duris darbuotojas privalo patikrinti:

6.4.1 ar uždaryti langai;

6.4.2 ar patalpoje nėra pasilikusių žmonių;

6.4.3 ar išjungti, jeigu nepaliekami dirbti budinčiame režime, kiti elektros įrenginiai, radijas, apšvietimas;

6.4.4 ar nesijaučia patalpose dujų, degėsių ir kitų nebūdingų specifinių kvapų.

6.5. Darbuotojas, išeinantis iš patalpų paskutinis, privalo užrakinti duris.

6.6. Apie darbo metu pastebėtus trūkumus ir nesklandumus būtina pranešti padalinio vadovui, atsakingoms Centro tarnyboms.

Instrukciją parengė:

Darbuotojų saugos ir sveikatos vadovas

Audrius Sasnauskas